

De fasen van ouderverstoting

Wat is 'ouderverstoting'?

We spreken van ouderverstoting als een kind aangeeft niet meer naar één van beide ouders te willen gaan en geen contact meer wil. Hoe langer het duurt voor de situatie (h)erkend wordt en de onderliggende boodschap opgepakt, hoe lastiger het is om het te draaien. De aanloop naar het moment waarop het kind aangeeft niet naar de andere ouder te willen gaan is een langdurig proces, waarbij veel signalen over het hoofd worden gezien of 'klein' gemaakt worden.

Hoe sneller men tot de kern kan doordringen, hoe meer leed bij alle betrokkenen voorkomen kan worden.

Hier ligt een grote taak voor scheidingsbegeleiders, die al in de beginfase van de echtscheiding betrokken zijn. Zij kunnen het gesprek over de kwetsuren aangaan, waardoor dit in een vroeg stadium kan worden opgelost.

Wat is de oorsprong?

De oorsprong van de verstoting ligt in de kwetsuren in de relatie tussen de ouders en de onmacht om met kwetsuren om te gaan. Partners kennen elkaar door en door en weten elkaars 'zwakke plekken' als geen ander. Dit is pijnlijk. In scheidingsituaties wordt dit uitvergroet. De partners 'verstoten' elkaar, omdat de pijn opgelopen tijdens de relatie niet opgelost kon worden. Aangezien de ouders niet goed hebben kunnen voordoen hoe hier mee om te gaan, leren de kinderen dat ook niet. Gebeurt dit ook niet in het scheidingsproces door reflectie en inzicht, dan zal in de loop der jaren een loyaliteitscrisis bij de kinderen uit kunnen groeien naar ouderverstoting. De kinderen ervaren de pijn van de ogenschijnlijke tegenstellingen en voelen zich verscheurd. Hetgeen ze als oplossing 'zien' is terugtrekken en afwijzen.

Het aangeven dat het kind niet meer wil komen, is een belangrijke boodschap van het kind, dat geen ander 'copingsmechanisme' heeft geleerd dan wat de ouders hebben voorgedaan: zich af te keren van pijn die geprojecteerd wordt op de ex-partner/andere ouder.

Het kind blijft 'hangen' in de kindfase en wordt door de andere ouder niet gestimuleerd in de puberfase kritisch naar de situatie te kijken. Wordt het kind fysiek volwassen, maar niet mentaal/geestelijk dan zal het zelf alsnog deze fasen moeten doorlopen, maar omdat dit moeilijker is op latere leeftijd is de kans heel klein dat dit alsnog gebeurt.

Hoewel 'narcist/empaat' dynamiek een beladen term is, wordt er mee geschermd. Het is in gradaties ook herkenbaar: het is eveneens een weerslag van de ontwikkeling die mensen doormaken door de kind-puber-volwassene-fasen. De ouder die mentaal/geestelijk in de puberfase zit, zal het ene moment heel zelfonderzoekend zijn (+) en het andere moment best egoïstisch kunnen reageren (-). De ouder die de mentale/geestelijke overgang van de kindfase (gericht op het voldoen aan de behoeften van anderen) naar de puberfase maakt (voorzien in eigen behoeften), ziet het egoïstische gedrag van de ander, maar herkent het eigen egoïstische gedrag niet. Kernpunt van egoïsme is dat het zelf niet herkend wordt.

De niet-verzorgende ouder wordt (onterecht) ervaren als de harde 'narcist', terwijl de verzorgende ouder zich (onterecht) de 'empaat' voelt, niet in staat om tot de 'narcist' door te dringen. De verzorgende ouder heeft zich vaak gekwetst gevoeld door de ander. Als het kind zich ook gekwetst voelt, is dit een prettige bevestiging van deze ouder. Het kind moet vervolgens volgens de 'empaat' enerzijds beschermd worden tegen het gedrag van de 'narcist', anderzijds leren 'op te staan' tegen de andere ouder. Het is in diens ogen in ieder geval terecht dat het kind zich afwendt van deze ouder. Deze ouder zal het kind dan ook niet stimuleren toch naar de andere ouder te gaan of het gesprek met de andere ouder aan te gaan: "Dat is toch zinloos".

Het is deze ouder in ieder geval zelf niet goed gelukt op een gezonde manier om te gaan met de energie van de ander. Het lukt de 'empaat' dan ook nog niet om het kind goede tools te geven om dat wel te doen of deze tools op een gezonde manier toe te passen.

Hierbij dient in het oog te worden gehouden, dat gekwetstheid van de 'empaat' ontstaat door de waarheid van de woorden/inzichten van de 'narcist'. Niets kwetst het ego zo hard als de 'waarheid'. Probleem is de manier waarop deze 'waarheid' wordt gecommuniceerd: zonder vergevingsgezindheid. De gekwetste ouder gaat de ander bewust danwel onbewust neer zetten als 'slecht' en maakt het kind bang voor deze ouder. Het gebeurt op hele subtiele wijze. Een voorbeeld daarvan is het kind vaak bellen als het bij de andere ouder is, om te informeren of het goed gaat (controlerend gedrag). Dit wekt de indruk voor het kind dat er wel iets aan de hand moet zijn.

De 'narcist' zal bij tijd en wijle daadwerkelijk het gedrag vertonen dat door de andere als kwetsend wordt ervaren. Dit wordt uitvergroot en het kind ziet de 'waarheid' van de woorden terug in het gedrag. Hierdoor wordt het verhaal bevestigd. Hoe groter de één het maakt, des te kleiner maakt de ander het, omdat die waarheid ook weer lastig is onder ogen te komen.

Beide ouders ervaren zich 'slachtoffer' van de ander en zien allebei niet goed in waar ze zelf 'dader' zijn.

Focus van zowel het kind als de hulpverlening komt te liggen op de niet-verzorgende ouder en wat deze allemaal moet veranderen om in contact te blijven/terug in contact te komen. In een gezonde situatie dient de focus op beide ouders op zijn minst gelijk te zijn. Als de ene ouder in de ogen van het kind/hulpverlening alles goed doet en de andere ouder helemaal niets goed kan doen, is er iets mis.

Als de situatie is geëscaleerd is toch de ingang naar verbetering dat de niet-verzorgende ouder buigt voor de voorwaarden van het kind, aangezien het kind in de 'kindfase' zit en niet in staat zal zijn om door de dynamiek heen te prikken. Eerst dient 'het krokodillenbrein' tot rust te komen. Dit kan pas als de niet-verzorgende ouder op alle punten toegeeft, zodat alle weerstand onnodig wordt. Overdreven zelfreflectie dient ervoor om te laten zien dat geen sprake is van 'narcisme', de narcist doet immers niet aan zelfreflectie. Het kind gaat dan ervaren dat het beeld wat is ontstaan, niet correct is en kan zo de stap naar de 'puber-fase' en zelfs de 'volwassen-fase' zetten. Dit is echter een heel moeilijk pad voor de niet-verzorgende ouder, omdat het buitenproportie is en zeer onrechtvaardig voelt. Het vraagt van de niet-verzorgende ouder om in de volwassen-fase te blijven en alle pijn en emoties zelf te verwerken. Een moeilijke weg, die maar weinig kunnen opbrengen. Verdere vervreemding en afstand zijn dan het gevolg.

Wat is de oplossing?

Oplossing tussen ouders: De oplossing ligt in het doorzien van de problematiek door de ouder(s) zelf en de verantwoordelijkheid te nemen naar eigen pijn en gekwetstheid te kijken en 'toe te geven' aan de (tenminste 1%) waarheid van het perspectief van de ander, zelfs als er geen aandacht is voor het eigen gelijk. Elkaar aanvallen leidt tot verergering. Beter is het met vergeving en compassie te kijken naar en te praten over de situatie.

Enkel het eigen aandeel benoemen en laten zien met voorbeelden wanneer het gebeurd is. Hetgeen klein is gemaakt, wordt nu groot gemaakt.

Hierdoor ziet de overbeschermdende ouder dat de overbescherming niet meer nodig is.

De sleutel ligt derhalve bij de verstoten ouder: pas als deze begint de andere ouder zijn/haar gelijk te geven in de noodzaak te 'beschermen' (al is het maar 1%) kan de andere ouder beginnen te ontspannen. Het is de sleutel, maar het is moeilijk om vol te houden, omdat het contra-intuïtief aanvoelt. Het is ook moeilijk aangezien er veel tijd overheen kan gaan voor het eigen gelijk erkend zal worden. De eigen behoeften van de verstoten ouder komen op de laatste plaats.

Ook het kind dient gestimuleerd te worden om zich los te maken van de overbeschermdende ouder en tenminste net zoveel 'op te staan' tegen de ene ouder als tegen de andere ouder. Het kind dient gestimuleerd te worden het goede in beide ouders te zien en het 'slechte' te zien als onhandig en onbewust, waardoor compassie en vergeving bereikt kan worden. Zo leert het kind de ontwikkeling door de kindfase (het zien van één kant) via puberfase (het kunnen zien van twee kanten) naar volwassenheid (multi-perspectief en overview) te maken.

Oplossing met hulpverlening: Als het tussen de ouders niet lukt om het gelijk van de ander te zien en te erkennen, ook op langere termijn, dan is hulp van buitenaf voor het kind noodzakelijk. De ouders kunnen het kind niet goed leren/voordoen wat het betekent om echt volwassen te zijn. De ontwikkeling van kind via puber naar volwassenheid begeleiden is in eerste instantie de taak van ouders en als hen dat niet lukt de taak van Jeugdzorg.

Deze ontwikkeling betreft met name de mentale ontwikkeling van het kunnen zien van één perspectief (kindfase) naar het kunnen zien van beide perspectieven (puberfase) naar het kunnen zien van meerdere perspectieven en de synthese daarvan (volwassenefase).

Als het de ouders niet lukt om zelf dit op te pakken, omdat de pijn te overweldigend is of het inzicht toch niet ontstaat, dan kan de hulpverlening ingrijpen om de kinderen te begeleiden door deze fasen door de dynamiek te bespreken, helpen de pijn te verwerken en contact met de beide families, vrienden, school e.d. te stimuleren door netwerkgesprekken te organiseren. Het kind kan ook 'toezijnde' zijn bij deze gesprekken, als het anders te onveilig voelt.

Oplossing met het kind: de dynamieken en de ontwikkelingsfasen van kind-puber-volwassenheid uitleggen en de bewegingen van zowel de ouders als de kinderen doorheen bespreken. Erkenning geven voor de ervaringen en gevoelens die leven en naast het goede in beide ouders benoemen aansturen op vergeving en begrip voor de 'onhandigheden' van de beide ouders. Voorzichtig aangeven dat de lat voor de ene ouder wel erg hoog wordt gelegd.

"Hoe zit bij andere gezinnen?"

Rol van hulpverlening/Jeugdzorg: als het kind minderjarig is, zal toestemming van de ouders nodig zijn om dit soort gesprekken te voeren. Deze toestemming zal niet snel gegeven worden door de verzorgende ouder, omdat deze de drang voelt het kind te beschermen. Hier ligt een belangrijke rol voor Jeugdzorg. Het belang van het kind is immers een ontwikkeling door te maken via de kindfase door de puberfase naar volwassenheid. Als het de ouders niet lukt hiervoor zorg te dragen, dan dient Jeugdzorg dit te doen. Aanbevelingen daarvoor in het boek '[Scheiden is Leiden](#)'.

Ouder 1	Ouder 2	Het kind	Hulpverlening	Nieuwe interventies
1^e fase: de scheidingsfase				
<p>Wordt afgewezen als partner in de relatie. Is tweede beslisser bij de scheiding.</p> <p>Zag de scheiding vaak niet aankomen, het is onverwachts. Weet duidelijk wat hij/zij wil en kon dat meestal goed aangeven in de relatie.</p> <p>Wordt gezien als degene met 'narcistische' trekjes. Sterke persoonlijkheid, aanwezig, dominant (ziet dat zelf niet zo).</p> <p>De verwerking van de relatiebreuk gebeurt door de ander niet meer als de perfecte partner te zien, waardoor de 'slechte' kanten van de ander als partner én als ouder onder vergrootglas komen. Degene die verlaten wordt, voelt zich afgewezen en benoemt de 'slechte' kanten van degene die vertrekt.</p>	<p>Wijst de ander meestal af als partner. Is de eerste beslisser in de scheiding.</p> <p>Vond het meestal lastig om duidelijk te zijn in grenzen aangeven, wensen en verlangens verwoorden in de relatie.</p> <p>Wordt gezien als de 'empaat' in de relatie. Meebewegend, rustig, makkelijk (vindt dat zelf ook).</p> <p>De relatiebreuk is een bevrijding voor deze persoon. Deze ouder voelt zich een slechte ouder, alleen al door de 'verantwoordelijkheid' voor de scheiding. Dit is pijnlijk. Wordt 'ontbloot' voor 'slechte' eigenschappen door de andere ouder ivm diens verwerkingsproces. Angst het kind te verliezen, omdat het kind in eerste instantie 'partij' trekt voor de achterblijver, om deze te troosten.</p>	<p>Kind trekt in eerste instantie vaak naar de ouder die verlaten wordt, want wil deze troosten.</p>	<p>Mediator is betrokken bij de scheiding. Het lijkt goed te gaan, ondanks de onderliggende spanningen.</p> <p>Als de boosheid en verdriet duidelijk aanwezig is, is dit een goed teken: er kan over gesproken worden.</p> <p>Begrip stimuleren voor de onderliggende gevoelens en emoties van alle betrokkenen.</p>	<p>Het benoemen van de dynamieken in de relatie, het proces en de mogelijke consequenties later.</p> <p>Hierdoor worden eventuele manipulatieve pogingen op voorhand 'onklaar' gemaakt.</p> <p>Stimuleren de relatie als partners goed af te sluiten en elkaars pluspunten te blijven zien als ouder.</p> <p>Voorbeelden uit dagelijkse praktijk benoemen over hoe ze elkaar kunnen blijven ondersteunen als ouder, zelfs als ze het niet eens zijn met elkaar.</p> <p>Begrip en vergeving stimuleren en ontschuldigen</p>

Ouder 1	Ouder 2	Het kind	Hulpverlening	Nieuwe interventies
2^e Fase: onrust en verwarring				
<p>Is ongelukkig door de relatiebreuk. Soms wel twee jaar of langer (op en af)</p> <p>Zelfreflectie is lastig, maar is wel scherp op de situatie van de ánder, waar anderen dat niet zien.</p> <p>Is op dit vlak de 'empaat'.</p> <p>Voelt zich gekwetst en pijn gedaan, niet gehoord, gezien, gewaardeerd en onbegrepen door de ander voor diens gelijk dat er óók is: de onkunde van de ander om de confrontatie aan te gaan. Verlies van het goede contact met het kind. Er is minder aandacht voor de beleving van het kind zelf, omdat de ouder vooral op eigen verdriet en boosheid is gericht.</p> <p>Praat over de goede band die ze voorheen hadden.</p>	<p>Is bang het kind te verliezen als het hem of haar als schuldige zou zien en in de ogen van het kind niet perfect is.</p> <p>Geeft veel blijk van zelfreflectie, behalve op het punt van manipulatie: "dat is wat de ánder doet".</p> <p>Is op dit vlak de 'narcist'.</p> <p>Voelt zich gekwetst en pijn gedaan, niet gehoord, gezien, gewaardeerd en onbegrepen door de ander . Voelde zich geclaimd, onderdrukt, misbruikt, gemanipuleerd in de partnerrelatie. Wil het kind beschermen uit angst dat de andere ouder het kind ook zo pijn zou doen. Deelt de pijn uit de relatie met het kind.</p> <p>Staat zich voor op de 'goede band' met het kind. We kunnen over 'alles' praten.</p>	<p>Het kind gaat twijfelen of het klopt wat ouder 1 over ouder 2 zegt. Voelt zich schuldig en in de war.</p> <p>Het kind hoort aan wat ouder 2 over ouder 1 zegt en ziet dit terug in het gedrag van ouder 1, waardoor het bevestigd wordt.</p> <p>Het kind voelt zich verscheurt.</p>	<p>Afspraken worden nog nagekomen.</p> <p>Er is geen verdere betrokkenheid van hulpverlening.</p>	<p>Regelmatig evaluatiegesprekken: In gesprek blijven over de reden van de relatiebreuk en de kwetsuren en dit een plek geven.</p> <p>Terugkijken naar hoe men er anders mee om had kunnen gaan.</p> <p>De relatie als ouders ipv partners vormgeven.</p> <p>Ouders bewust maken van eigen normen en waarden en manier om geluk te ervaren.</p> <p>Het kind helpen de beide perspectieven te begrijpen</p>

Ouder 1	Ouder 2	Het kind	Hulpverlening	Nieuwe interventies
3^e Fase: verwarring wordt weerstand				
<p>Reageert emotioneel vanuit machteloosheid.</p> <p>Verlies van het goede contact. Er wordt steeds minder of helemaal niet meer gepraat en gedeeld.</p> <p>Gevoelens van wanhoop en machteloosheid nemen toe</p>	<p>Gaat overbeschermen tegen het emotionele gedrag van de andere ouder.</p> <p>Controlerend gedrag geeft de indruk dat de andere ouder niet competent is.</p> <p>Het kind wijzen op wat niet klopt bij de andere ouder en dit groter maken dan het is. Achter de rug om slecht praten.</p> <p>Praat over wat er in de relatie is gebeurd en waarom de andere ouder een slechte partner, maar ook een slechte ouder is.</p> <p>Het kind wordt langzaam maar zeker uit de omgeving getrokken, waar het een ander inzicht op zou kunnen doen. Geen familie van de andere zijde meer bezoeken.</p>	<p>Het kind wordt bang voor de ene ouder, maar kan niet precies benoemen waarom, omdat het niet gebaseerd is op eigen ervaringen.</p> <p>Wil soms niet meer door de vervelende gevoelens die het allemaal voelt.</p> <p>Het kind raakt overtuigd van onvermogen niet verzorgende ouder.</p> <p>Het kind blijft weg.</p>	<p>Er is geen hulpverlening. Afspraken worden steeds minder nagekomen. Uitvluchten en excuses om niet naar de andere ouder te gaan.</p>	<p>Hulpverlening voor de ouders bij het bewust maken van de dynamieken.</p> <p>Begeleiding van het kind om dynamieken te begrijpen en om te gaan met pijnlijke emoties.</p> <p>Kind leren eigen mening te vormen en te laten zien dat er andere perspectieven mogelijk zijn om het te begeleiden in zelfstandigheid als de ouders dit nalaten.</p>

Ouder 1	Ouder 2	Het kind	Hulpverlening	Nieuwe interventies
4^e Fase: inzet van hulpverlening				
<p>Hulpverlening wordt toegelaten, want: “Ja, het gaat niet goed en misschien helpt het wel”.</p> <p>Door de beschuldigingen staat de ouder al 0-1 achter.</p>	<p>Hulpverlening wordt ingeschakeld, want het kind moet leren voor zichzelf op te komen.</p> <p>Degene die de hulp inschakelt staat door het hulp inschakelen 1-0 voor.</p>	<p>Wantrouwend richting hulpverlening. Het kind praat heel volwassen en is heel wijs. Gebruikt woorden van de verzorgende ouder.</p>	<p>Hulpverlening gaat inventariseren wat er speelt.</p> <p>Er is wat aan de hand, maar kan de vinger er niet op leggen.</p> <p>De eerste duidingen van de ouderverstoting worden niet (h)erkend, omdat het kind nog niet zegt dat het de ene ouder niet wil zien en de verzorgende ouder zegt het belangrijk te vinden dat de band hersteld wordt.</p>	<p>Inhaal slag nodig voor het bespreekbaar maken van de onderliggende problematiek.</p> <p>Loyaliteitscrisis kind blijkt uit niet willen praten.</p> <p>Het kind betrekken door het te informeren over de problematiek.</p>
<p>De beschuldigde ouder voelt zich zeer machteloos. Hierdoor gaat deze ouder anderen willen overtuigen van hoe het werkelijk zit en wordt emotioneel: boos, verdrietig, agressief, hysterisch.</p> <p>Dit komt slecht over bij de hulpverlening, want ‘er valt niet goed mee te praten en luistert niet”.</p>	<p>Deze ouder komt over als beheerst, rustig, weloverwogen en redelijk.</p> <p>Benoemt de machteloze reacties van de andere ouder als ‘het bewijs’ van diens slechte ouderschap.</p>	<p>Het kind geeft vooral aan last te hebben van het gedrag van één van de ouders.</p>	<p>Hulpverlening ziet het gedrag van de ouders en ervaart dit zelf ook. De ene lijkt redelijk, de ander gedraagt zich verdacht overtuigend en dwingend door de onmacht.</p> <p>Communicatie met niet-verzorgende ouder lijkt lastiger</p>	<p>Focus bij de ouders houden op begrip van de problematiek en ieders rol als ouder en wat nodig is om weer tot vergelijk te komen.</p> <p>Het kind betrekken om het te informeren.</p> <p>Handvatten geven voor gezonde eigen ontwikkeling</p>

<p>Machteloosheid neemt toe. Emotie neemt toe.</p> <p>Verdere omgeving ziet het wel een beetje: school merkt op dat er wat aan de hand is, maar houdt zich op de achtergrond. Familie durft zich niet te bemoeien.</p>	<p>Gaat actiever en openlijker het kind weghouden. In ieder geval zeker niet stimuleren.</p> <p>Er wordt steeds meer 'slecht' gepraat over de andere ouder met de omgeving. 'Valse' aantijgingen en aangiften om dossier te vormen.</p>	<p>Kind wil 'stiekem' wel naar de andere ouder, maar durft dit niet meer hardop aan te geven.</p> <p>Of het kind heeft een weerstand ontwikkelt tegen één van de ouders door vorenstaande dynamiek</p>	<p>Laten we voorzichtig zijn en het contact niet afdwingen: "Wat als het klopt". Eerst maar eens rust in de tent brengen.</p> <p>De twijfel van het voor de hand liggende gelijk, maakt dat beslissingen worden genomen die contact in de weg staan.</p>	<p>Jeugdzorg betrekken vanuit zicht op werkelijke belang van het kind: gezonde ontwikkeling door kind- en puberteitsfase.</p> <p>Netwerkgesprekken met omgeving om het kind diverse visies en perspectieven op de situatie te laten zien.</p>
<p>Akkoord met therapie, want niet gezien willen worden als de dwarsligger. Wel twijfelen aan het nut en de belasting voor het kind.</p>	<p>Jeugdzorg wordt betrokken om het kind te beschermen.</p> <p>Hulpverlening die de dynamiek 'ontmaskert' wordt afgewezen.</p>	<p>Het kind geeft vooral aan dat de niet-verzorgende ouder dingen 'anders' moet doen.</p> <p>Het kind ontwikkelt naast weerstand ook angst voor de niet-verzorgende ouder, maar kan weinig concrete situaties benoemen.</p> <p>Er worden (overdreven) voorwaarden gesteld door het kind waar (alleen) de niet-verzorgende ouder aan moet voldoen.</p>	<p>"Begeleiding kan geen kwaad".</p> <p>Het kind komt alleen nog in contact met de andere ouder onder begeleiding.</p> <p>Hierdoor wordt het gevoel van het onvermogen van de niet-verzorgende ouder gevoed.</p> <p>Er is geen begeleid contact met de verzorgende ouder, waardoor het beeld van het onvermogen van de niet-verzorgende ouder wordt ondersteund.</p>	<p>Het kind leren omgaan met pijnlijke emoties (met afstand bekijken en erbij blijven i.p.v. onderdrukken). Het losmaken van <i>beide</i> ouders evenveel. Begeleiding bij beide ouders voor erkenning beide perspectieven en helicopterview voor samenwerking als ouders.</p>

Ouder 1	Ouder 2	Het kind	Hulpverlening	Nieuwe interventies
5^e fase: weerstand of apathie				
Wanhoop. De therapie en begeleiding helpt niet.	“Niet aan het kind trekken” “Er moet rust komen.”	<p>Het kind krijgt steeds meer weerstand, omdat de associatie met de niet-verzorgende ouder steeds vervelender wordt.</p> <p>Kind wordt brutaler en vernederend naar de niet verzorgende ouder. Geeft bijvoorbeeld aan dat de andere ouder niet meer papa of mama genoemd mag worden, maar alleen bij de voornaam.</p> <p>De voorwaarden worden steeds bijgesteld en nieuwe worden ingevoerd. De voorwaarden worden ook steeds extremer</p> <p>Er ontstaat afkeer bij het kind tegen de ene ouder en tegen het hele proces.</p>	Er zal wel wat aan de hand zijn, want als het kind zoveel weerstand heeft: dat is niet voor niets.	Begrip voor de dynamiek met accurate interventies vanuit respect aanzetten tot controle los te laten.

Ouder 1	Ouder 2	Het kind	Hulpverlening	Nieuwe interventies
6^e fase: nadrukkelijke afwijzing				
Vechten of opgeven?	“Als het kind ouder wordt, zal het beter voor zichzelf kunnen opkomen en komt het contact wel weer als het kind dat wil.”	<p>Het kind geeft aan: “Ik wil echt niet meer.”</p> <p>Het kind ziet pogingen van hulpverlening als dwang en verraad.</p> <p>Het kind handelt nu ‘manipulatief’ of uitwijkend uit onmacht om met de situatie om te gaan.</p> <p>“Ik wil niet meer. Laat me met rust.”</p>	<p>Er gebeurt niets meer als het zover is dat het kind zegt: ik wil niet meer.</p> <p>We gaan mee met de voorwaarden, want we stellen het kind voorop.</p> <p>Het systeem moet zich voegen naar het kind.</p>	<p>Regelmatig Netwerkgesprekken organiseren.</p> <p>De ouder stimuleren toe te geven en ‘overdreven zelfreflectie te doen’ om het kind te laten zien dat het beeld niet klopt.</p> <p>Ook de Voorwaarden van het kind met het kind toetsen en inperken. De voorwaarden zijn geen reden om geen contact te hebben.</p> <p>Ook voorwaarden stellen aan de verzorgende ouder zodat er balans komt.</p> <p>Navolging toetsen.</p> <p>Beide ouders vanuit respect ‘dwingen’ contact te organiseren.</p>

Ouder 1	Ouder 2	Het kind	Hulpverlening	Nieuwe interventies
7^e fase: geen contact en geen hulpverlening meer				
<p>Vechten, want opgeven voelt te onrechtvaardig. "Ik wil mijn kind laten weten dat ik er voor hem/haar ben."</p> <p>Of</p> <p>Opgeven: "Het is niet eerlijk. Het kind kan zelf toch ook wel zien dat het niet klopt, nu het ouder is." "Misschien komt het later nog goed."</p>	<p>Zie je wel, dat hij/zij niet goed is voor het kind. Hij/zij bezorgt het kind alleen maar meer stress.</p> <p>"Als je vader/moeder tot inzicht komt, komt hij/zij wel, maar verwacht het maar niet".</p>	Er gebeurt niets meer.	Kind de dynamieken uitleggen en aanzetten gevolg te geven aan contact en bij netwerkgesprekken te zijn, alsmede al het voorgaande.